

RECHTBANK VAN EERSTE AANLEG TE GENT

VAN 16 JULI 2019

IN DE ZAAK VAN:

1. C. A., wonende te X, X, met Rijksregisternummer X, doch woonstkeuze doende op het adres van zijn raadsman te X, X;
2. F. A., wonende te X, X, met Rijksregisternummer X, doch woonstkeuze doende op het adres van zijn raadsman te X, X;

Eisers, met als raadslieden mr. J. R. en mr. S. S., advocaten te X, X (ref.: /);

TEGEN:

VLAAMSE GEMEENSCHAP, vertegenwoordigd door de Vlaamse Regering in de persoon van de Minister-President met kabinet te 1000 Brussel, Martelaarsplein 19;

Verweerster, met als raadsman mr. B. S., advocaat te x, X (ref.:x);

BESLIST DE RECHTBANK ALS VOLGT:

1. Rechtspleging

De rechtbank heeft het dossier van de rechtspleging gezien, in het bijzonder:

- Het verzoekschrift tot staking (overeenkomstig art. 29 van het decreet van 10 juli 2008), neergelegd ter griffie op 24.04.2019;
- de (synthese)conclusies voor partijen;
- de overtuigingsstukken van partijen;

De rechtbank heeft op de openbare terechtzitting van 18.06.2019 de partijen gehoord, daarna de debatten gesloten en de zaak in beraad genomen, in toepassing van art. 19 lid 3 Ger.W. teneinde de toestand van partijen voorlopig te regelen.

De rechtbank heeft toegezien op de naleving van de Wet van 15 juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken.

2. Feiten (samenvatting)

Eerste eiser is doof sinds zijn geboorte op X. Hij is functioneel analfabeet en kan hierdoor niet of moeilijk lezen en schrijven. Sinds 20.07.2000 is eerste eiser erkend als persoon met een handicap. In het kader hiervan worden door het Vlaams Agentschap voor Personen met een Handicap (VAPH) jaarlijks 18 zogenaamde L-uren toegekend aan eerste eiser. Dit zijn uren waarbinnen eerste eiser, binnen de context van zijn leefmilieu, gebruik kan maken van een tolk gebarentaal. Aan eerste eiser werd in de jaren 2016, 2017 en 2018 een verdubbeling van het aantal L-uren toegekend wat maakt dat eerste eiser op jaarbasis over 36 tolkuren of L-uren beschikt.

Sinds 2006 is eerste eiser geïnterneerd waarbij hij sedert 05.08.2015 in het FFPC verblijft. In aanvulling op de hem ter beschikking gestelde L-uren voorziet het FPC in 68 bijkomende tolkuren, wat een totaal van 104 tolkuren betekent, of 2 uren per week.

Eerste eiser stelt dat hij de enige dove persoon is op zijn afdeling en dat hij bijzondere moeilijkheden ondervindt in zijn communicatie nu dit enkel door middel van een doventolk zou kunnen gebeuren. Hij ervaart de hem ter beschikking gestelde L-uren (aangevuld met de door het PFC voorziene tolkuren) als onvoldoende en verwijst hierbij naar het gegeven dat hij gedurende één uur per week een gesprek heeft met zijn individuele begeleider, alsook één uur individuele therapie. Daarnaast zijn er echter ook groepstherapieën waaraan hij stelt niet te kunnen deelnemen, gebeurt de communicatie van huisregels of medicatievoorschriften schriftelijk, bestaat er geen of onvoldoende mogelijkheden voor een 'herstelgesprek', en dergelijke meer.

Eerste eiser meent dat door deze gebrekkige communicatie er misverstanden en frustraties ontstaan die zijn zorg- en resocialisatie in het gedrang brengen of hierop een negatief effect hebben. Een minnelijk verzoek tot toekenning van bijkomende L-uren kon niet ingewilligd worden nu aan eerste eiser reeds het maximum aantal L-uren is toegekend.

Op 24.04.2019 hebben eisers een gezamenlijk verzoek overeenkomstig art. 29 van het Decreet van 10 juli 2008 houdende een kader voor het Vlaamse Gelijke Kansen en Gelijke Behandelingsdecreet neergelegd ter griffie waarmee huidig geding aanhangig is gemaakt.

Relevant voor huidige procedure is het gegeven dat enkel eerste eiser in toepassing van art. 19 lid 3 Ger.W. om een voorlopige maatregel vraagt. Tweede eiseres vraagt dit thans kennelijk niet. Huidig geding is thans dan ook beperkt tot de vordering uitgaande van eerste eiser.

3. Vorderingen

Eerste eiser vordert bij wijze van voorlopige maatregel aan verweerster te bevelen om aan hem ten voorlopige titel, in afwachting van de te wijzen einduitspraak, één extra L-uur per week toe te kennen, bovenop de L-uren die hij krijgt van het VAPH en de tolkuren die worden vergoed door het FPC Gent.

Indien de rechtbank van oordeel zou zijn dat er sprake zou zijn van een gedeelde verantwoordelijkheid tussen verweerster en het Vlaams Agentschap voor Personen met een Handicap, vraagt eerste eiser het verzoek tot provisionele maatregelen aan te houden, teneinde de meeste gerede partij tot te laten dit Agentschap in de procedure te betrekken.

Verweerster besluit tot de onontvankelijkheid, minstens de ongegrondheid van de vordering van eerste eiser.

4. Beoordeling

a.) Ontvankelijkheid

Verweerster werpt op dat de procedure voorzien in art. 19 lid 3 Ger.W., die het mogelijk maakt om de toestand van partijen voorlopig te regelen, er niet op gericht mag zijn om de volledige bodemprocedure

te omzeilen en aldus een zogenaamd 'voorkruip-gedrag' aan de dag te leggen. Verweerster stelt dat een dergelijk oordeel niet appellabel zou zijn en dat bij een eventuele omkering van de reeds toegestane voorlopige regeling, de hieruit voortvloeiende kosten niet gec recupereerd zullen kunnen worden. Zij meent tevens dat de toekenning van bijkomende L-uren een recht creëert en dus niet als een voorlopige maatregel aanzien zou kunnen worden.

Eerste eisers betwist de stelling van verweerster en vraagt om de situatie van partijen voorlopig te regelen. Hij benadrukt hierbij dat provisionele veroordelingen in het kader van art. 19 lid 3 Ger.W. mogelijk zijn zodat er geen beletsel is om reeds een deel van het gevorderde toe te kennen. Hij argumenteert verder dat de toekenning van bijkomende L-uren te beschouwen is als een schadebeperkende en bewarende maatregel die een aanzienlijke positieve impact zal hebben op de persoonlijke situatie van eerste eiser terwijl de nadelen voor verweerster beperkt zijn. De voorlopige toekenning van bijkomende L-uren zou volgens eerste eiser ook geen nadeel aan de grond van de zaak toebrengen. Eerste eiser wijst er ook op dat er een politiek draagvlak zou zijn om het aantal L-uren op te trekken.

De rechtbank dient eerste eiser bij te treden in zijn argumenten dat er wel degelijk provisionele of voorlopige maatregelen bevolen kunnen worden die dezelfde of gelijkaardig zijn aan de maatregelen die ten definitieve titel gevorderd worden. Het gegeven dat de kosten die hieruit voortvloeien voor verweerster niet of moeilijk recuperabel zouden zijn is hieraan volledig vreemd, noch zou uit een dergelijk oordeel afgeleid kunnen worden dat deze bij de beoordeling ten gronde niet volledig teniet zouden kunnen gedaan worden. De rechtbank is van oordeel dat overeenkomstig art. 19 lid 3 Ger.W. bij het voorlopig regelen van de toestand van partijen de hoofdvordering van de verzoekende partij wel degelijk geheel of gedeeltelijk kan ingewilligd worden, zij het dat de duurtijd hiervan desgevallend de facto beperkt zal zijn tot de tussenkomst van de uitspraak ten gronde. Verweerster kan zich hierbij niet beklagen over de eerder lange termijn voor de opmaak van conclusies nu zij hier expliciet mee akkoord is gegaan.

b.) Vordering ten aanzien van verweerster

Verweerster werpt vervolgens op dat de vordering ten aanzien van haar hoe dan ook ongegrond is nu de vordering tot toekenning van bijkomende tolkuren enkel gesteld zou kunnen worden ten aanzien van het Vlaams Agentschap voor Personen met een Handicap (VAPH). Zij argumenteert dat het VAPH de kosten voor de dienstverlening door doventolken op zich neemt en dat dit verzelfstandigd agentschap rechtspersoonlijkheid heeft zodat dit agentschap autonoom kan aangesproken worden en in rechte gedaagd worden.

Verweerster meent dat indien eiser aanspraak wil maken op bijkomende tolkuren, hij dit agentschap dient aan te spreken.

Verweerster stelt dat zij weliswaar in het geding betrokken kan blijven doch meent dat er geen beschikking kan tussenkomen waarbij zij gedwongen zou worden om de rechtspersoonlijkheid van het VAPH te schenden en/of waarbij zij gedwongen zou worden om het toepasselijke besluit van de Vlaamse Regering te schenden.

Eerste eiser betwist deze argumenten. Zij stelt dat het verweerster is die op discretionaire wijze het maximum aantal L-uren heeft vastgesteld, ongeacht de situatie van de betrokkenen. Daarnaast argumenteert eerste eiseres dat het VAPH een intern verzelfstandigd agentschap is zodat dit onder het hiërarchisch gezag staat van de verweerster. Iedere (voorlopig) opgelegde maatregel kan/dient derhalve via dit gezag opgelegd en vervolgens geïmplementeerd te worden door het bevoegde agentschap (dat echter niet noodzakelijkerwijze in deze procedure betrokken dient te worden).

De rechtbank kan eerste eiser deels bijtreden in zijn argumenten. Art. 6 §2 van het Besluit van de Vlaamse Regering van 15 januari 2016 houdende de vaststelling van overkoepelende regels voor het centraal tolkenbureau voor de beleidsdomeinen Onderwijs en Welzijn, Volksgezondheid en Gezin stelt:

"Het VAPH neemt voor de personen die tot de doelgroep, vermeld in artikel 4, behoren en erkend zijn als persoon met een handicap (...) de dienstverlening door een tolk Vlaamse Gebarentaal of een schrijftolk ten laste in leefsituaties die tot het gebruikelijke maatschappelijke patroon behoren, en waarvoor, met het oog op noodzakelijke optimale communicatie, technische bijstand door een deskundig opgeleide tolk vereist is.

De ten laste genomen dienstverlening wordt op jaarbasis beperkt tot maximaal 18 uur (...). Het VAPH kan een afwijking die geldt voor het hele lopende jaar, toestaan tot maximaal het dubbele aantal uren van het maximum, vermeld in tweede lid".

Uit deze bepaling volgt enerzijds dat het wel degelijk verweerster is die bepaalt onder welke voorwaarden personen -zoals eerste eiser- aanspraak kunnen maken op de zgn. L-uren en dit ten belope van een door haar discretionair te bepalen aantal uren. Indien eerste eiser van oordeel is dat verweerster hiermee discriminatoir handelt, dan dient hij de vordering voorzien in art. 29 van het Decreet van 10 juli 2008 vanzelfsprekend ten aanzien van haar te stellen. De vraag of deze regelgeving getoetst kan worden en of deze alsdan aanleiding geeft tot enige discriminatie betreft de grond van de zaak en dient alsdan beoordeeld te worden.

Anderzijds volgt uit deze bepaling echter ook dat het VAPH instaat voor de concrete toepassing van de voornoemde regels. Indien eerste eiser aanspraak maakt op de concrete toekenning van bijkomende L-uren dan mag aangenomen worden dat deze door het VAPH toegekend of minstens vergoed dienen te worden. Het is evenwel niet aan de rechtbank om hierbij enige beoordeling te maken naar de mate of en waarin de betrokkenheid van derden aangewezen, nuttig of noodzakelijk is. Dit is een essentieel onderdeel van de partijautonomie. Eerste verweerster is volledig vrij om te kiezen tegen welke partij zij haar vordering stelt. Eventuele latere problemen inzake uitvoerbaarheid en tegenstelbaarheid zullen alsdan voor rekening van (eerste) eiser(s) zijn. Uit het hiervoor gestelde blijkt dat deze vordering alleszins op een toelaatbare en ontvankelijke wijze ten aanzien van verweerster is ingeleid.

c.) Bevoegdheid van de Vlaamse Gemeenschap

Verweerster gaat vervolgens in op de specifieke situatie van eerste eiser. Zij herhaalt dat eerste eiser geïnterneerd is en verblijft in het FPC te Gent en meent vervolgens dat het aan het FPC toekomt om op een adequate wijze in begeleiding te voorzien en hierbij te voorzien in een doventolk indien dit noodzakelijk zou blijken. Verweerster meent dat er geen duidelijke en afdoende reden is waarom deze uitbreiding van het aantal tolkuren wordt gevraagd aan haar in het kader van de L-uren (waarvan overigens reeds het maximum is toegekend), en niet de FOD Justitie in het kader van de internering.

Eerste eiser wijst erop dat de L-uren ook toepasselijk zijn in de context van gezondheidszorg, justitie en politie en maakt hierbij een analogie met de zgn. A-uren (toepasselijk in arbeidssituaties) waarbij verweerster er voor geopteerd heeft om deze kosten niet ten laste van de werkgever te leggen. Eerste eiser meent dat verweerster zich niet aan haar verplichtingen kan onttrekken door te verwijzen naar de plicht van andere actoren -zoals het FPC- om ook te voorzien in redelijke aanpassingen.

Analoog aan het hiervoor geoordeelde inzake de betrokkenheid van het VAPH is de rechtbank van oordeel dat het een onderdeel is van de partijautonomie dat (eerste) eiser(s) de partij kunnen dagvaarden van wie zij menen dat deze partij discriminatoir handelt door niet of onvoldoende te voorzien in redelijke aanpassingen. Thans heeft hij / hebben zij een vordering gesteld ten aanzien van verweerster aan wie er tekortkomingen worden verweten. De mate waarin deze tekortkomingen bestaan en/of bewezen wordt betreft andermaal de grond van de zaak en is thans niet aan de orde.

d.) Scheiding der machten

Vervolgens werpt verweerster op dat de omvang van het aantal te verlenen L-uren een beleidsmatige beslissing is. Zij stelt dat de Vlaamse overheid bezig is met een significante uitbreiding van het aantal

L-uren en dat huidige procedure de uitvoering hiervan doorkruist. Het is volgens verweerster niet aan de rechterlijke macht, c.q. deze rechtbank, om hierin tussen te komen.

Eerste eiser argumenteert dat hij louter zijn subjectieve rechten uitoefent ten aanzien van de overheid, waar de rechtbank(en) wel bevoegd voor zijn. Hij verwijst ook naar rechtspraak waarin wordt gesteld dat de discretionaire bevoegdheid van de rechtbank wordt begrensd door het discriminatieverbod.

De rechtbank deelt ook deze visie van verweerster niet. Waar de overheid inderdaad over een ruime beleidsruimte beschikt om een verdeling te maken van het beschikbare aantal tolkuren kan de rechtbank binnen de grenzen van de toepasselijke gelijkheidswetgeving oordelen of deze regelgeving in individuele gevallen discriminatoir zou zijn. De bescherming van het individu ten aanzien van de overheid is onmiskenbaar een taak van de rechterlijke macht. De uiteindelijk tussen te komen beslissing betreft enkel eerste eiser (dan wel tweede eiseres) en heeft geen rechtsgevolgen ten aanzien van derden of ten aanzien van het beleid van de overheid.

e.) Provisionele maatregelen

Het decreet van 10 juli 2008 houdende een kader voor het Vlaamse gelijkheids- en gelijkbehandelingsbeleid, onderscheidt in art. 15 volgende vormen van discriminatie: directe discriminatie, indirecte discriminatie, intimidatie, seksuele intimidatie, opdracht geven tot discrimineren en het weigeren van redelijke aanpassingen voor een persoon met een handicap. Er is sprake van het weigeren van redelijke aanpassingen voor een persoon met een handicap "als aanpassingen worden geweigerd die geen onevenredige belasting betekenen, of waarvan de belasting in voldoende mate wordt gecompenseerd door bestaande maatregelen. Als aanpassing wordt beschouwd, elke concrete maatregel, van materiele of immateriële aard, die de beperkende invloed van een onaangepaste omgeving op de participatie van een persoon met een handicap neutraliseert "(art. 19).

De rechtbank moet vervolgens vaststellen dat partijen in hun conclusies overeenkomstig art. 19 lid 3 Ger.W. niet of nauwelijks ingaan op de vraag of en in welke mate er sprake is van een discriminatie en meer bepaald het weigeren van redelijke aanpassingen voor een persoon met een handicap. De rechtbank is evenwel van oordeel dat niet zomaar bepaalde maatregelen kunnen bevolen worden zonder dat hiervoor enige feitelijke en/of juridische grondslag is.

Art. 36 §1 van het voornoemde Decreet bepaalt dat als een persoon of een van de instellingen, organen of verenigingen, in een burgerrechtelijke procedure voor een bevoegd gerecht de schending inroept van dit decreet en feiten aanvoert die het bestaan van een discriminatie kunnen doen vermoeden, valt de bewijslast dat er geen discriminatie is, ten laste van de verweerder. Zodoende dient verweerster het bewijs te leveren van het feit dat zij wel voorzien heeft in redelijke aanpassingen.

Vooreerst is de rechtbank van oordeel dat eerste eiser op heden geen afdoende 'feiten aanvoert die het bestaan van een discriminatie kunnen doen vermoeden' in de zin van art. 36 van het Decreet van 10 juli 2008.

Ook verweerster gaat in haar conclusie niet verder in op de door eerste eiser aangeklaagde vermeende discriminatie of het weigeren van redelijke aanpassingen voor een persoon met een handicap. Het gegeven dat verweerster hiermee niet tegemoet komt aan haar bewijslast is naar het oordeel van de rechtbank hic et nunc niet van die aard dat hiermee zonder meer de voorlopige vordering van eerste eiser dient ingewilligd te worden. Het decreet van 10 juli 2008 bepaalt immers ook in art. 21 het volgende:

"§' 1. Een situatie waarbij iemand op grond van een of meer, werkelijke of vermeende, eigen of bij associatie toegekende, beschermde kenmerken, minder gunstig wordt behandeld dan iemand anders in een vergelijkbare situatie wordt, is of zou worden behandeld, geeft nooit aanleiding tot de vaststelling van enige vorm van discriminatie die door dit decreet verboden wordt als die situatie wordt voorzien door of krachtens een decreet, of voortvloeit uit de toepassing ervan.

§ 2. Een situatie waarbij een ogenschijnlijk neutrale bepaling, maatstaf of handelswijze iemand met een beschermd kenmerk kan benadelen, geeft nooit aanleiding tot de vaststelling van enige vorm van discriminatie die door dit decreet verboden wordt als die situatie wordt voorzien door of krachtens een decreet, of voortvloeit uit de toepassing ervan".

Bij ontstentenis van verdere toelichting door de partijen is de rechtbank van oordeel dat er ofwel sprake is van 1) een situatie waarbij eerste verweerster omwille van zijn persoonlijke situatie en handicap minder gunstig wordt behandeld dan andere geïnterneerden, doch dat deze situatie wordt aanzien als zijnde een leefsituatie die aanleiding geeft tot de toekenning van een gedifferentieerd pakket L-uren krachtens een decreet of de toepassing ervan, dan wel 2) dat er een neutrale bepaling is bestaande in de gedifferentieerde toekenning van L-uren (tussen de 18 en 36 uur) voor leefsituaties waaronder ook de internering begrepen dient te worden en die ook in concreto aanleiding heeft gegeven tot de toekenning van een verhoogd aantal L-uren.

Bij gebreke aan enig andersluidend en concreet argument moet dan ook aangenomen worden dat art. 21 van het Decreet van 10 juli 2008 de door eerste eiser aangeklaagde situatie uitsluit als vorm van discriminatie zodat er thans geen aanleiding is om voorlopige maatregelen op te leggen in de mate zoals gevorderd door eerste eiser, minstens zullen partijen hieromtrent standpunt willen innemen voor wat betreft de beoordeling ten gronde.

f.) Gerechtskosten en voorlopige tenuitvoerlegging

De uitspraak omtrent de gedingkosten wordt aangehouden aangezien er thans slechts geoordeeld werd in toepassing van art. 19 lid 3 Ger.W.

Krachtens art. 1395 juncto 1039 Ger.W. zijn de beschikkingen in kort geding van rechtswege uitvoerbaar.

OM DEZE REDENEN,

BESLIST DE RECHTBANK, op tegenspraak en in zoals in kort geding,

Verklaart de vordering van eerste eiser op grond van art. 19 lid 3 Ger.W. ontvankelijk maar ongegrond.

Stelt de zaak in voortzetting op de terechtzitting van dinsdag 18 februari 2020 om 9.00u, zoals door partijen overeengekomen in het minnelijk verzoek tot toepassing van art. 747 §2 Ger.W. dd. 07.05.2019. Deze beschikking is van rechtswege uitvoerbaar bij voorraad.

Aldus gewezen en uitgesproken in openbare terechtzitting op 16 juli 2019, waar aanwezig waren:
D. L., rechter, voorzitter van deze kamer, in vervanging van de voorzitter van de rechtbank van eerste aanleg Oost-Vlaanderen, van de afdelingsvoorzitter van deze rechtbank, afdeling Gent, van de ondervoorzitters en de ouder benoemde rechters, allen wettelijk verhinderd,
M. C., griffier